

POSTANOWIENIE

Dnia 22 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Pastuszko

w sprawie ukaranego M. J. o czyn z art. 92a k.w.
o wznowienie postępowania zakończonych wyrokiem Sądu Rejonowego w Tychach
z dnia 9 marca 2021 r. sygn. II W 2/21, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 1 czerwca 2021 r. w sprawie o sygn. XXII Ka 321/21,
po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 22 sierpnia 2024 r.
wniosku obrońcy ukaranego o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Anny Dziergawki od orzekania w sprawie toczącej się przed Sądem Najwyższym pod sygn. IV KO 40/24
na podstawie art. 40 k.p.k. i art. 41 § 1 k.p.k.,

pozostawia wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pismem z 22 czerwca 2022 r. obrońca M. J. złożył w trybie art. 42 k.p.k. wniosek o wyłączenie od orzekania sędziego Sądu Najwyższego Anny Dziergawki w sprawie toczącej się przed Sądem Najwyższym pod sygn. IV KO 40/24. Jako powód podał on wyrok TSUE z 21 grudnia 2023 r., C-718/21 „(...) w którym uznano, że osoba powołana przez polityczną KRS nie jest bezstronnym i niezawisłym sądem ustanowionym ustawą – albowiem skład ten nie stanowi sądu w rozumieniu TFUE”.

Jednocześnie w treści wniosku wysunął on żądanie zawieszenia postępowania do czasu rozpoznania pytań prejudycjalnych zawartych przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 20 października 2023 r., III CB 40/23.

Dodatkowo wskazał też, że na wypadek negatywnego rozpatrzenia wniosku o wyłączenie wnosi o przeprowadzenie zarówno w postępowaniu zasadniczym, jak i w niniejszym postępowaniu przed Sądem Najwyższym testu niezawisłości i bezstronności w trybie art. 42 § 3 ustawy p.u.s.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 42 k.p.k. wyłączenie następuje na żądanie sędziego, z urzędu albo na wniosek strony (§ 1). Przepis ten należy odczytywać z uwzględnieniem art. 40 k.p.k. oraz 41 k.p.k.

W myśl art. 40 § 1 i § 3 k.p.k. wyłączenie sędziego z mocy ustawy następuje jedynie w sytuacji wystąpienia okoliczności wskazanych w przepisie. W wyniku wystąpienia tych okoliczności sędzia ma obowiązek stwierdzić swoje wyłączenie przez złożenie oświadczenia na piśmie do akt sprawy. Jak podkreśla się w piśmiennictwie, co do zasady powinna to być jego inicjatywa (P. Hofmański, *KPK. Komentarz*, t. 1, 2011, s. 340) niezależna od stanowiska stron w tej materii (J. Bratoszewski, w: R.A. Stefański, S. Zabłocki, *KPK. Komentarz*, t. 1, 2003, s. 394).

Z kolei w świetle art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, która mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Na jego podstawie wyłączenie sędziego może nastąpić na żądanie sędziego lub na wniosek strony. W przypadku wniosku o wyłączenie sędziego pochodzącego od strony, to na składającym ciąży obowiązek wskazania okoliczności, które uzasadniają wątpliwości odnośnie do jego bezstronności (zob. postanowienie SA we Wrocławiu z 20 listopada 2003 r., II AKo 551/03). Nie chodzi tu o wskazanie dowodów na to, że sąd był stronnicy, ale okoliczności, w świetle których powstać mogą uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 2 grudnia 2005 r., II AKa 409/06).

Mając na uwadze powyższe, należy podkreślić, że wniosek o wyłączenie sędziego, bez względu na tryb jego złożenia: art. 40 lub art. 41 k.p.k., winien wskazywać podstawę wyłączenia sędziego, jak też spełniać wymogi konstrukcyjne, które pozwalają na jego merytoryczne rozpoznanie. W tym ostatnim przypadku koniecznością jest w szczególności spełnienie wymagania, aby oprócz wysunięcia żądania wyłączenia sędziego od rozpoznania konkretnej sprawy, sformułowano także stosowne zarzuty, ich uzasadnienie i – w miarę możliwości – wykazano lub chociażby uprawdopodobniono okoliczności świadczące o braku bezstronności lub niezawisłości sędziego, którego wniosek dotyczy (wniosek *in concreto*) (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 maja 2020 r., I NWW 7/20). Brak któregokolwiek z tych elementów, uchodzący za obrazę przepisów prawa procesowego, uniemożliwia weryfikację zasadności stawianych zarzutów (wniosek *in abstracto*) i przez to wyklucza merytoryczne rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego.

W tym kontekście warto przywołać utrwaloną w orzecznictwie tezę głoszącą, że podstawą do pozostawienia wniosku bez rozpoznania jest sytuacja, w której wniosek nie spełnia warunków konstrukcyjnych (nie podaje okoliczności faktycznych i ich oceny prawnej, uzasadnienia lub uprawdopodobnienia zawartych w nim twierdzeń) lub ma charakter abstrakcyjny, tj. nie odnosi się do konkretnej sprawy lub dotyczy kwestionowania samego statusu sędziego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 8 maja 2020 r., I NWW 7/20; 3 listopada 2022 r., I NWW 152/22).

Przenosząc powyższe rozważania na realia rozpoznawanej sprawy, należy zwrócić uwagę na to, że obrońca ukaranego ograniczył się jedynie do przywołania trybu, w którym złożył wniosek (art. 42 k.p.k.), nie wskazał natomiast podstawy, w oparciu o którą domaga się wyłączenia sędziego, nie sformułował żadnego zarzutu, ani też nie przytoczył okoliczności uzasadniających wątpliwości odnośnie do jego bezstronności czy niezawisłości.

Za wskazanie podstawy wyłączenia sędziego czy zarzutu, nie można przyjąć zawartego we wniosku stwierdzenia: „w związku z wyrokiem TSUE z dnia 21 grudnia 2023 r. Sygn. Akt C-718/21, w którym uznano, że osoba

powołana przez polityczną KRS nie jest bezstronnym i niezwisłym sądem ustanowionym ustawą – albowiem skład ten nie stanowi sądu w rozumieniu TFUE”.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, Sąd Najwyższy stwierdza, że wniosek obrońcy ukaranego nie spełnia warunków konstrukcyjnych, w wyniku czego należy pozostawić go bez rozpoznania.

Wobec takiego rozstrzygnięcia Sąd Najwyższy uznaje jednocześnie, że zbędne staje się rozpoznanie pozostałych wniosków.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[SOP]

[ms]